

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. balandžio 4 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0095 (COD)

7854/22
ADD 8

COMPET 210
IND 104
MI 255
ENER 123
ENV 318
CONSOM 82
CODEC 433
IA 37

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2022 m. kovo 31 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Jeppe TRANHOLMUI-MIKKELSENUI
Komisijos dok. Nr.:	SWD(2022) 83 final
Dalykas:	KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS „POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA“, pridedamas prie Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma tvarių gaminių ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo sistema ir panaikinama Direktyva 2009/125/EB

Delegacijoms pridedamas dokumentas SWD(2022) 83 final.

Pridedama: SWD(2022) 83 final

Briuselis, 2022 03 30
SWD(2022) 83 final

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS
POVEIKIO VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

[...]

pridedamas prie

**Komisijos pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento
kuriuo nustatoma tvarių gaminių ekologinio projektavimo reikalavimų nustatymo
sistema ir panaikinama Direktyva 2009/125/EB**

{COM(2022) 142 final} - {SEC(2022) 165 final} - {SWD(2022) 81 final} -
{SWD(2022) 82 final}

Santraukos lentelė
Tvarių gaminių iniciatyvos poveikio vertinimas
A. Būtinybė imtis veiksmų
Kodėl? Kokia problema sprendžiama? Pagrindinė problema yra ta, kad vartojimas ir gamyba nėra tvarūs ir šis klausimas nėra tinkamai sprendžiamas taikant galiojančias ES gaminių ir vidaus rinkos taisykles, todėl nacionalinės taisyklės dėl gaminių tvarumo vis labiau skiriasi. <u>1 dalinė problema.</u> <i>Projektuojant gaminį nepakankamai atsižvelgiama į poveikį aplinkai per gyvavimo ciklą, įskaitant žiediško aspekto aspektus.</i> Todėl gaminiai dažnai keičiami, o tai reiškia, kad reikia daug energijos ir išteklių, kad būtų galima gaminti ir platinti naujus gaminius ir pašalinti senus gaminius. <u>2 dalinė problema.</u> <i>Ekonominės veiklos vykdytojams ir piliečiams vis dar pernelyg sudėtinga rinktis tvarius gaminius,</i> nes trūksta atitinkamos informacijos ir įperkamu tokių gaminių variantų. Dėl to prarandamos tvarumo ir vertės išlaikymo operacijų galimybės, yra ribota antrinių medžiagų paklausa ir atsiranda kliūčių taikyti žiedinius verslo modelius. <u>3 dalinė problema.</u> <i>Neoptimalus dabartinių ekologinio projektavimo teisės aktų taikymas.</i> Nors Ekologinio projektavimo direktyva iš esmės įgyvendinama sėkmingai, visas jos potencialas nėra sistemingai išnaudojamas. Šiuo metu ji taikoma tik su energija susijusiems gaminiams, nors kiti gaminiai taip pat daro didelį poveikį aplinkai. Kiti svarbūs klausimai, kuriuos reikia spręsti, yra didelis vėlavimas priimti reglamentus dėl naujų gaminių ir neatitiktis reikalavimams.
Ko siekiama šia iniciatyva? Bendrasis tikslas – sumažinti neigiamą gaminių poveikį aplinkai ir socialinį poveikį per jų gyvavimo ciklą ir pagerinti vidaus rinkos veikimą. Konkretūs tikslai: 1. didinti gaminių tvarumą; 2. suteikti daugiau galimybių gauti informacijos apie tvarumą visoje tiekimo grandinėje; 3. propaguoti tvaresnius gaminius ir verslo modelius, kad būtų pagerintas vertės išlaikymas; 4. tobulinti tvarių gaminių teisės aktų sistemos taikymą.
Kokia būtų papildoma ES lygmens veiksmų nauda? Siekiant užtikrinti suderintą ir gerai veikiančią vidaus rinką visose valstybėse narėse, taigi ir vienodas sąlygas vidaus rinkoje veikiantiems ekonominės veiklos vykdytojams, labai svarbu nustatyti bendrą taisyklių rinkinį, į kurį būtų įtraukti gaminiams taikomi reikalavimai ir prievolė teikti patikimą informaciją galutiniams naudotojams. Be ES lygmens iniciatyvos ir jos veiksmingo taikymo, šiame poveikio vertinime įvertintos problemos nebus visapusiškai ir nuosekliai sprendžiamos visoje Europos Sąjungoje. Nacionalinės iniciatyvos (kai kurios iš jų jau vykdomos), nors ir duoda tam tikros naudos nacionaliniu lygmeniu, neišvengiamai dar labiau suskaidys vidaus rinką ir apsunkins vartotojų pasirinkimą.
B. Sprendimai
Kokios su teisėkūra susijusios ir nesusijusios politikos galimybės apsvarstytos? Ar viena iš politikos galimybių pasirinkta kaip tinkamiausia? Kodėl? Apsvarstyti ir su baziniu scenarijumi (1 galimybė) palyginti įvairūs šešių pagrindinių galimybių variantai. Galimybės yra susijusios su: • ekologinio projektavimo teisės aktų taikymo srities išplėtimu (2 galimybė); • gaminiams taikomų tvarumo reikalavimų išplėtimu (3 galimybė); • informacija apie tvarumą vartotojams ir įmonėms (4 galimybė); • paskatomis už tvaresnius gaminius (5 galimybė); • žiedinės ekonomikos ir vertės išlaikymo priemonėmis (6 galimybė); • griežtesniu ekologinio projektavimo sistemos taikymu (7 galimybė). Tinkamiausias derinys apima veiksmus dėl kiekvienos galimybės, įskaitant ekologinio projektavimo taikymo srities išplėtimą įtraukiant įvairius gaminius, pavyzdžiui, tekstilės gaminius, baldus ir didelio poveikio tarpinius gaminius; reikšmingą gaminių tvarumo reikalavimų sugriežtinimą; naujų informacijos apie gaminius reikalavimų nustatymą, įskaitant skaitmeninio gaminio paso sukūrimą. Kiti veiksmai apima valdžios institucijų paskatas už tvarius gaminius ir neparduotų vartojimo prekių sunaikinimo prevencijos priemones. Taip pat numatytos įvairios ekologinio projektavimo taisyklių taikymo griežtinimo priemonės.
Kokios yra įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonės? Kas kuriai galimybei pritaria? Dauguma suinteresuotųjų subjektų pasisakė už tai, kad Tvarių gaminių iniciatyvos sistemos taikymo sritis būtų visapusiška, apimtų įvairius gaminius ir joje būtų taikomas viso gyvavimo ciklo (gyvavimo ciklo analizės)

metodas. Tvirtai pritariama ekologinio projektavimo taikymo srities išplėtimui ir bendrai sutariama, kad pirmenybė turėtų būti teikiama Žiedinės ekonomikos veiksmų plane¹ nurodytiems sektoriams, o gamintojai ir (arba) importuotojai visų pirma pasisako už tai, kad pirmenybė būtų teikiama požiūriui, kuriuo tvirtai atsižvelgiama į gaminių ypatumus. Bendrai sutariama (be kita ko, su gamintojais ir (arba) importuotojais, MVĮ, mažmenininkais ir atliekų tvarkymo subjektais), kad aiškių, išsamių ir privalomų teisės aktų trūkumas, taip pat patikimos informacijos trūkumas sudaro kliūtis didesniam tvarių gaminių prieinamumui, kaip ir nevienodas gaminių tvarumo reikalavimų vykdymo užtikrinimas. Skaitmeninius gaminių pasus paprastai remia aiški visų suinteresuotųjų subjektų grupių dauguma. Didžioji dauguma suinteresuotųjų subjektų (įskaitant valdžios institucijas) pareiškė pritarantys privalomiems žaliesiems viešiesiems pirkimams ir sutinka, kad reikia daugiau paskatų, kad paklausa būtų orientuota į tvarius gaminius. Manoma, kad įgyvendinant Tvarių gaminių iniciatyvą būtina vykdyti griežtesnę vykdymo užtikrinimo ir rinkos priežiūros veiklą (pavyzdžiui, patikrinimus ar auditus).

C. Tinkamiausios galimybės poveikis

Kokie būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) pranašumai?

Piliečiams bus užtikrintas didesnis tvaresnių gaminių prieinamumas ir daugiau su gaminiiais susijusių galimybių (pavyzdžiui, taisymas). Prasčiausiai veikiantys gaminiai bus palaipsniui pašalinti iš rinkos, o tai duos naudos, pavyzdžiui, padidės gaminių patvarumas, patikimumas ir pataisomumas. Reikalavimai užtikrinti kokybišką gaminių perdirbimą ir padidinti jų perdirbtųjų medžiagų dalį padės didinti antrinių žaliavų pasiūlą ir paklausą. Didesnis informacijos apie gaminių tvarumo aspektą prieinamumas vartotojams padėtų lengviau pasirinkti ir papildytų kitas šios srities ES iniciatyvas². Priemonės, kuriomis siekiama nukreipti viešojo sektoriaus perkamąją galią į tvariausius gaminius, užtikrinti vertės išlaikymą ir skatinti žiedinės ekonomikos praktiką, padės padaryti rinką žalesnę. Apskritai gaminių rinka bus gerokai žalesnė, o tai duos ekonominės ir socialinės naudos. Taip pat bus daroma reikšminga nauda aplinkai, įskaitant didelį išmetamo ŠESD kiekio sumažinimą.

Kokios būtų tinkamiausios galimybės (jei jos nėra – pagrindinių galimybių) įgyvendinimo išlaidos?

Dėl numatytos pagrindinės Tvarių gaminių iniciatyvos struktūros sunku tiksliai nustatyti bendras tinkamiausių galimybių įgyvendinimo išlaidas. Nors iš pradžių bus patiriama tam tikrų išlaidų, susijusių su sistemos sukūrimu ir Tvarių gaminių iniciatyvos priemonių rengimu, labiausiai tikėtina, kad didžiausios išlaidos bus patirtos tik nustačius šias priemones prioritetiniams gaminiams. Apskritai tai reiškia, kad gaminių gamyba užsiimančių ekonominės veiklos vykdytojų išlaidos veikiausiai didės, o kai kurios išlaidos bus perkeliamos vartotojams. Tačiau Ekologinio projektavimo direktyvos įgyvendinimo patirtis rodo, kad padidėjusias išlaidas visiškai atsveria ilguoju laikotarpiu vartotojų sutaupytos lėšos. Pagal Tvarių gaminių iniciatyvą taip pat yra akivaizdi galimybė gauti naudos iš naudojimo trukmės pailgėjimo ir gamybos proceso patobulinimų. Be to, gamybos išlaidų padidėjimą gali atsverti visoje vertės grandinėje sutaupytos kitų įmonių lėšos. Visos Tvarių gaminių iniciatyvos priemonės bus grindžiamos poveikio vertinimais ir konsultacijomis, kuriuose bus nagrinėjamos išlaidos ir nauda, siekiant užtikrinti proporcingumą.

Koks bus poveikis MVĮ ir konkurencingumui?

Įmonės, įskaitant MVĮ, patirs papildomų išlaidų, kurios bus nagrinėjamos atsižvelgiant į būsimas įgyvendinimo priemones, o poveikio švelninimo galimybės bus apsvaistytos pridedamuose poveikio vertinimuose. Visos reikalavimų laikymosi išlaidos bus proporcingos, o kai kurios iš jų gali būti perkeltos vartotojams (tačiau ilgainiui jos turėtų būti atsvertos, kaip aprašyta pirmiau). Įmonių, vykdančių veiklą kitose ES šalyse, atveju tikėtina, kad dėl ES lygmeniu suderintų reikalavimų sumažės bendros reikalavimų laikymosi išlaidos, nes šie reikalavimai pakeis įvairius esamus ar planuojamus nacionalinio lygmens reikalavimus. Taip pat bus gauta tiesioginės naudos įmonių konkurencingumui, taip pat ir dėl veiklos perkėlimo nuo pirminių žaliavų perdirbimo prie antrinių žaliavų ir nuo gaminių gamybos prie techninės priežiūros, pakartotinio naudojimo, atnaujinimo, taisymo ir naudotų prekių pardavimo; tikimasi, kad tai bus labai naudinga MVĮ, nes jos aktyviau veikia šiuose sektoriuose. Nors MVĮ teigė, kad tam tikras neigiamas poveikis gali atsirasti dėl kai kurių pagrindinių priemonių pagal tinkamiausias politikos galimybes, daugelis taip pat mano, kad jis gali būti atsvertas ir ilgainiui gauta pridėtinė vertė (pavyzdžiui, dėl sumažėjusių materialinių išlaidų; didesnio klientų lojalumo; geresnių galimybių patekti į žalesnių gaminių rinką; naudos reputacijai ir t. t.).

Ar tai turės didelį poveikį nacionaliniams biudžetams ir administravimo subjektams?

Įgyvendindamos tinkamiausias galimybes valstybės narės patirs administracinių išlaidų, visų pirma dėl

¹ https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_en.

² Visų pirma [Ekologiškumo teiginių iniciatyva](#) ir iniciatyva „[Vartotojų vaidmens stiprinimas pereinant prie žaliosios ekonomikos](#)“.

papildomų žmoniškųjų išteklių poreikio. Apskritai nesitikima, kad jos bus didelės, palyginti su ekonomine, aplinkosaugine ir socialine galimybių nauda.

Ar bus dar koks nors didelis poveikis?

Reikalavimai būtų taikomi nediskriminuojant Europos ir ne Europos įmonių, taip užtikrinant vienodas sąlygas tvariems gaminiams, pateikiamiems ES rinkai. Šie reikalavimai būtų suderinti su ES tarptautinės prekybos įsipareigojimais.

D. Tolesni veiksmai

Kada politika bus persvarstoma?

Tvarių gaminių iniciatyvos vertinimas, praėjus aštuoneriems metams nuo jos įsigaliojimo, bus grindžiamas konkrečių gaminių grupių peržiūros tyrimais ir jame bus nagrinėjama, kas veikia tinkamai ir kas – ne.